

بررسی و تحلیل مهاجرت‌های روستایی و ارتباط آن با شکل‌گیری مشاغل غیررسمی با تأکید بر ابعاد اقتصادی پژوهش موردی: محله محمدآباد شهر قرچک

زهرا کولیوند*

دانشجوی کارشناسی ارشد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده جغرافیا و علوم محیطی، دانشگاه حکیم سبزواری، خراسان رضوی، ایران

محمد سلمانی مقدم

استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده جغرافیا و علوم محیطی، دانشگاه حکیم سبزواری، خراسان رضوی، ایران

مهدی زنگنه

استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده جغرافیا و علوم محیطی، دانشگاه حکیم سبزواری، خراسان رضوی، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۰۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۱/۱۱

چکیده

مهاجرت‌های روستایی موجب شکل‌گیری طیف وسیعی از مشکلات در ابعاد مختلف برای کشورهای در حال توسعه شده است. از اثرات مستقیم مهاجرت‌های بدون برنامه از مناطق روستایی به سمت شهرها در ایران شکل‌گیری بخش غیررسمی در مناطق شهری کشور است. بدیهی است که شکل‌گیری این بخش نتیجه مستقیم مهاجرت‌های روستایی به همراه پدیده افزایش جمعیت شهرنشین می‌باشد که ساماندهی آن در حال حاضر یکی از چالش‌های مدیریت شهری کشور است. این پژوهش با هدف بررسی نقش مهاجرت‌های روستایی در شکل‌گیری مشاغل غیررسمی با تأکید بر ابعاد اقتصادی در محله محمدآباد شهر قرچک می‌پردازد. این تحقیق از نوع کاربردی، و به لحاظ روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد. اطلاعات به دو روش کتابخانه‌ای و پیمایشی گردآوری شده است. و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های تی‌تک نمونه، من ویتنی، کروسکال‌والیس و اسپیرمن استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق بر اساس فرمول کوکران تعداد ۱۶۸ نفر دست فروش در محله محمدآباد شهر قرچک می‌باشند که برای تعیین دقت بیشتر این تعداد به ۲۶۰ مورد رسید. نتایج بدست آمده تحقیق نشان می‌دهد که اکثر شاغلین بخش غیررسمی در محدوده مطالعاتی مهاجرین روستایی هستند. همچنین وضعیت شاغلین بخش غیررسمی از لحاظ اقتصادی مطلوب بوده و رابطه معنی‌داری بین وضعیت تحصیلات مهاجران و شکل‌گیری مشاغل غیررسمی در محدوده مطالعاتی وجود دارد. نتایج نشان می‌دهد که نبود زمینه اشتغال مناسب، عدم وجود تخصص، نداشتن سرمایه کافی از دلایل گسترش شغل دستفروشی در محله مورد مطالعه بوده است.

واژگان کلیدی: مهاجرت‌های روستایی، بخش غیررسمی، بعد اقتصادی، محمدآباد قرچک

مقدمه

پدیده مهاجرت و گسترش شهرنشینی یکی از ویژگی‌های اجتماعی بسیار مهم در جهان ما می‌باشد که نقطه شروع آن به طور جدی به انقلاب صنعتی قرن ۱۸ و تشدید آن به بعد از جنگ جهانی دوم بر می‌گردد. پیوند خوردن این دو مقوله با جریان رشد و افزایش سریع جمعیت با گرایش به سمت شهرنشینی فرایندی را ایجاد کرده است که نتیجه آن شکل‌گیری مسائل و مشکلات گوناگونی در شهرها و مراکز روستایی است. همانگونه که می‌دانیم مهاجرت در ذات خود پدیده‌ای مذموم نیست و اگر کنترل شده و با مدیریت انجام گردد می‌تواند بسیار مفید باشد. لکن در کشورهای در حال توسعه مهاجرت‌های اتفاق افتاده علی‌الخصوص مهاجرت‌های روستایی موجب شکل‌گیری طیف وسیعی از مشکلات در ابعاد مختلف برای این کشورها شده است. به گونه‌ای که در حال حاضر این پدیده، پدیده‌ای مشکل‌آفرین در عرصه‌های ملی و حتی بین‌المللی قلمداد می‌گردد. ضعف ساختارهای اقتصادی و اجتماعی مناطق روستایی سبب گردید تا روستاییان برای به دست آوردن فرصت‌های بهتر زندگی به مناطق شهری مهاجرت کنند (Jalalian and Mohammadi Yeganeh, 2007: 89). و از سوی دیگر به دلیل عدم آمادگی پذیرش جمعیت مهاجرت در شهرها مراکز شهری با انبوهی از مسایل و مشکلات مواجه می‌شوند که یکی از این مسائل و مشکلات شکل‌گیری بخش غیررسمی در شهرهاست. غالباً در کشورهای در حال توسعه جهان، مهاجرت روستاییان به شهرها، در درجه اول به سوی پایتخت‌ها و مراکز مهم اقتصادی بوده، و بعد از شهرهای مذکور، شهرهای مهم و مراکز استان‌های دیگر، مورد توجه مهاجران قرار گرفته است (Zamaniyeh, 2018: 18). شواهد موجود نشان می‌دهد که مهاجرت داخلی در کشورها، برای توسعه و تغییر اجتماعی مفید است. به طوری که مهاجرت به چارچوب وسیع‌تر انتقال و نوسازی جمعیتی (Kuhn, 2015: 433) و به تنوع منابع درآمد خانواده کمک می‌کند و باعث انتقال پول بین کارگران مهاجر و اعضای خانواده آنها می‌شود (Mendola, 2017: 3). این جمعیت ثروت بیشتری را جمع می‌کنند که نابرابری درآمد را در روستاهای مبدا کاهش می‌دهند (Foltz et al, 2020:465).

کشور ما ایران نیز بر کنار از جریان‌ها و تحولات جمعیتی و تکنولوژی دنیا نبوده و در بسیاری از مسائل اقتصادی و اجتماعی از جمله مهاجرت‌های روستایی ویژگی‌های مشترکی را با اکثر کشورهای در حال توسعه دنیا نشان می‌دهد (Najafi et al., 2018: 234). به گونه‌ای که میزان مهاجرت روستایی در کشور ارقام ۱۲٫۸ درصد در سال‌های ۱۳۳۵-۴۵، ۲۶٫۴ درصد در سال‌های ۶۵-۷۵، ۳۰٫۸ درصد در سال‌های ۷۰-۶۵، ۲۲٫۴ درصد در سال‌های ۷۵-۱۳۷۰، ۲۰ درصد در سال‌های ۹۰-۱۳۸۵ و بالاخره ۲۰٫۲ درصد در سال ۹۵-۸۵ را نشان می‌دهد که نشان دهنده حجم قابل توجه‌ای از جریان مهاجرت است که عمدتاً به سمت مناطق شهری صورت گرفته است (General Census and Housing Population, 2016) به شکلی که تعداد شهرهای ایران را از ۲۲۰ شهر در سال ۱۳۳۵ به ۱۴۰۰ شهر در سال ۱۳۹۵ و سهم جمعیت شهرنشین کشور را از ۳۱٫۴ درصد در سال ۱۳۳۵ به ۷۴ درصد در سال ۱۳۹۵ رسانیده است (Statistics Center of Iran, 2016).

بررسی و تحلیل مهاجرت های روستایی و ارتباط آن با شکل گیری مشاغل غیررسمی با ... ۳

همان‌گونه که اشاره شد یکی از اثرات مستقیم مهاجرت‌های بدون برنامه از مناطق روستایی به سمت شهرها در ایران شکل‌گیری بخش غیررسمی و تکوین پدیده کار گروه‌های کارگر مهاجر روستایی در مناطق شهری کشور است. گروه‌های کارگر مهاجر عموماً شامل مهاجرانی هستند که بیشتر در بخش‌های غیررسمی فعالیت می‌کنند و وضعیت شغلی ناپایداری دارند. مکانیسمی که بخش غیررسمی را به وجود می‌آورد مهاجرت وسیع جمعیت مناطق روستایی (با نرخ رشد جمعیت بالا) به سمت شهرهاست که عمدتاً شامل افراد با درآمد پایین مناطق روستایی می‌باشد که برای زندگی بهتر به شهرها روی می‌آورند (Bulutay and Taştı, 2004: 30). این شواهد از این مفهوم حمایت می‌کند که موانع مهاجرت مانع تعدیل بازار کار شده و به احتمال زیاد کاهش رفاه را به همراه دارند (Selod, & Shilpi, 2021: 91) از آجایی که در کشورهای در حال توسعه ایجاد اشتغال سالم و پایدار نتوانسته به نیروی کار در حال افزایش پاسخ دهد این باعث شده که رشد بیکاری به یک معضل تبدیل شود (shohani et al, 2020: 122). و افراد در این زمینه به بخش غیررسمی کشیده شوند بخش غیررسمی، بخش مهمی از اقتصاد و بازار نیروی کار را در کشورهای جهان سوم شکل می‌دهد. به طوری که این بخش ۳۰۰ میلیون نفر را در جهان سوم و حدود ۴۰، ۵۵ و ۷۷ درصد اشتغال شهری را در کشورهای آمریکای لاتین، آسیا و آفریقا را در بر می‌گیرد. این بخش با تولید کالا و خدمات، انتقال مهارت توسط تازه واردین به این بخش، کاهش بیکاری و به کارگرفتن سرمایه‌های فردی نقش عمده‌ای را در تولید، اشتغال و درآمد ایفا می‌کند (Rnani et al. 2009: 28). همچنین این بخش با کاهش هزینه‌های کار و هزینه‌های ورودی، نقش مهمی در توسعه سرمایه‌داری دارد. بخش غیررسمی، کار ارزان و کارآمدتری را برای شرکت‌های رسمی فراهم می‌کند که اجازه بهبود کیفیت را می‌دهد (Agilar and Compenzano, 2009: 447). از مصادیق این گروه می‌توان به دست‌فروشان کنار خیابان که به فعالیت در بخش غیررسمی مشغول به فعالیت هستند اشاره نمود. برخی از مطالعات در مورد گروه‌های فوق‌الذکر نشان می‌دهد که این گروه‌ها از لحاظ اجتماعی و اقتصادی بسیار آسیب‌پذیرند. این کارگران مهاجر بیش‌تر در بخش‌های غیررسمی به کار گرفته می‌شوند و به کارگران نسبت بومی به رغم ساعات کاری بیش‌تر و انجام کارهای سخت‌تر و خطرناک‌تر از دست‌مزدهای کمتری بر-خوردارند. عدم امنیت شغلی و شرایط ناپایدار فعالیت موجب می‌شود که آن‌ها به منظور کسب درآمد بیش‌تر و تلاش در جهت فراهم آوردن حداقل پس‌انداز برای خانواده خود، که معمولاً در مبدأ زندگی می‌کنند، تن به کارهای بسیار سخت و خطرناک دهند. و به لحاظ عدم برخورداری از تغذیه، بهداشت و مسکن مناسب، از نظر جسمی و روانی بسیار آسیب‌پذیرند و به دلیل بروز بیماری‌های مزمن و عدم درمان به موقع از ضریب سلامت بسیار پایینی برخوردار می‌باشند (Mushfaq and Yar Ahmadi, 2007: 150).

تحقیقات متعددی در مشابهت با موضوع پژوهش حاضر صورت پذیرفته است که در این بخش به برخی از آنها اشاره می‌شود. صدرموسوی و همکاران در سال ۱۳۹۵، در پژوهشی تحت عنوان بررسی و تحلیل نقش مهاجرت‌های روستایی در ایجاد بخش غیررسمی در کلان‌شهر تبریز به این نتیجه رسیدند که فقدان سرمایه کافی و تحصیلات مناسب سبب افزایش

شاغلان بخش اقتصاد غیررسمی شهر تبریز شده است. نقش مهاجران روستایی نیز در گسترش این بخش بی‌تأثیر نمی‌باشد (Sadr Mousavi et al, 2016:25). سالاروندیان و همکاران در ۱۳۹۵ در پژوهشی تحت عنوان نقش مشاغل غیررسمی در تسکین اسکان غیررسمی در شهر حصار امیرپاکدشت واقع در استان تهران در پژوهش خود به این نتایج رسیدند که دولت می‌تواند با دادن اختیاراتی به شهرداری و سازمان‌های مرتبط زمینه‌های تقویت و حمایت از مشاغل غیررسمی را فراهم نماید (Salarvandian et al, 2016:158). اکبرپور در سال ۱۳۹۶، در مقاله‌ای تحت عنوان واکاوی تأثیر شبکه‌های مهاجرت روستایی بر کلان شهر کرج به این نتیجه دست یافت که بیش از ۸۵ درصد مهاجران حداقل سالی یک بار برای بستگان‌شان در روستا وجه ارسال می‌کنند که چنین وضعیتی را می‌توان به پایین بودن سطح درآمد خانوارها نسبت داد (Akbarpour, 2017:117).

چرچیل و سایا در سال ۲۰۱۹، در مقاله‌ای تحت عنوان تأثیر حداقل دستمزدها بر اشتغال مهاجران کم مهارت در اسپانیا به بررسی اشتغال مهاجران کم مهارت پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیده‌اند که افزایش حداقل دستمزدها به عنوان یک سیاست باعث می‌شود مهاجران به منظور بهبود رفاه اقتصادی مهاجرت و به بخش غیررسمی کشیده شوند (Churchill & Sabia 2019: 276).

بر این اساس، هدف از این تحقیق به دنبال بررسی رابطه بین مهاجرت‌های روستایی و شکل‌گیری بخش غیررسمی از ابعاد اقتصادی در محله محمدآباد شهر قرچک که در ارتباط ارائه وضع موجود، بررسی ارتباط مهاجرت‌های روستایی با شکل‌گیری بخش غیررسمی و ارائه راهکارهای ساماندهی بخش غیررسمی در محدوده مطالعاتی می‌باشد. پژوهش حاضر رویکردی توسعه‌ای- کاربردی تدوین شده که در راستای تکمیل داده‌ها و اطلاعات با استفاده از روش پیمایشی شامل بازدید، مصاحبه و نشست با جامعه مخاطب اقدام شده است. برای تعیین حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران حجم جامعه آماری محدوده این تحقیق معادل ۱۶۸ نفر بدست آمده است. با توجه به اینکه تعداد شاغلین بخش غیررسمی (دستفروشان) در محدوده مطالعاتی ۳۰۰ نفر می‌باشند برای تعیین دقت بیشتر این تعداد را به ۲۶۰ نفر، که حاضر به همکاری شدند رساندیم. برای تحلیل‌های مربوطه از نرم افزار spss و Excel استفاده شده است.

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \times \left(\frac{Z^2 pq}{d^2} - 1 \right)} = \frac{\frac{1.96^2 \times 0.5 \times 0.5}{0.05^2}}{1 + \frac{1}{300} \times \left(\frac{1.96^2 \times 0.5 \times 0.5}{0.05^2} - 1 \right)} = 168$$

در این راستا محقق تلاش خواهد کرد که به سوالات زیر پاسخ دهد: وضعیت موجود مهاجرت‌های روستایی در محدوده مطالعاتی چگونه است؟ آیا دلیل روی آوردن به مشاغل غیررسمی بین مهاجران و ساکنان متفاوت می‌باشد؟ چه رابطه‌ای بین مهاجرت‌های روستایی و شکل‌گیری مشاغل غیررسمی در محدوده مطالعاتی از ابعاد اقتصادی وجود دارد؟ روشهای ساماندهی بخش غیررسمی در محدوده مطالعاتی کدام است؟

مبانی نظری تحقیق:

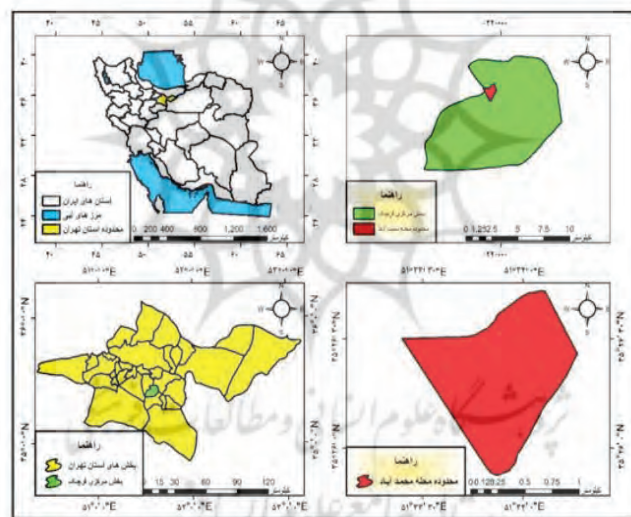
برای اولین بار موضوع مهاجرت های روستایی توسط گراهام در سال ۱۹۸۲ به کار برده شد. این پدیده جمعیتی به دلیل بروز پیامدهای اقتصادی اجتماعی که دارد. بیش تر از سایر پدیده های جمعیتی مورد توجه قرار گرفته است (Aghamiri, 2018:62) & Rahmani معادل این کلمه در منابع گوناگون عبارت اند از «ترک روستا، روستا گریزی». مهاجرت های روستای از پایدارترین مهاجرت های تاریخ و تمدن بشر بوده و در عصر جدید، ابعاد بسیار بزرگی پیدا کرده است (Yavreyan, 2011: 31). مهاجرت روستایی به رشد شهری در سراسر جهان کمک می کند (Brøgger, 2019: 97). به طوری که کوچ روستاییان که خود به دنبال فرار از نابرابری های موجود و تغییر در شرایط زندگی انجام گرفته، منتج به شرایط مساعدتری از زیست و بهبود در وضعیت اقتصادی- اجتماعی مهاجرین در دیگر سکونتگاه ها می گردد (shams Dini et al, 2013:127).

به دنبال مهاجرت روستاییان به شهرها و محدود بودن جذب و اشتغال آنها در بخش صنعت و سایر بخش ها، به ناچار بخش عمده ای از آنان به سمت مشاغل غیررسمی کشیده می شوند. به طور کلی بخش غیررسمی با بازدهی کم، شرایط کار نامناسب، دستمزد کم، ساعات کار طولانی و نامعلوم، سرمایه گذاری کم، شرایط بازار ضعیف و همچنین حمایت ضعیف سازمانی مشخص شده است. اشتغال در بخش غیررسمی معمولاً توسط آسیب پذیرترین افراد در بازار کار جوانان، زنان، سالخوردگان مهاجران و کارگران ماهر اشغال می شود. این کارگران فرصت کمی برای افزایش وضعیت اجتماعی و اقتصادی خود در آینده دارند (Hieu et al, 2014: 5). در اصل اقتصاد غیررسمی با فعالیت معیشت فقیرنشین های حاشیه ای شهری یا فعالیت های اقتصاد پیش سرمایه داری جمعیت روستایی مرتبط بوده است (Roberts, 2014: 421). مناسب ترین اصلاح برای مشاغل غیررسمی ورود آسان به این بخش، کوچک مقیاس بودن و کاربر بودن می باشد. که در این زمینه طبقه کم درآمدی که قادر به پیدا کردن کار در بخش عمومی نبوده، در طیف گسترده ای در این بخش مشغول می شوند (Nastaran et al, 2015: 92) از این بخش به عنوان فرصتی برای به چالش کشیدن توزیع نابرابر فقر یاد می گردد. در کشورهای توسعه یافته، این پدیده عمدتاً به علت ابعاد کوچک آن مورد مطالعه قرار نگرفته است (Agilar and Compenzano, 2009: 447).

قلمرو جغرافیای تحقیق:

محلّه محمدآباد یکی از محلات شهر قرچک است که مساحتی معادل ۱۵۵۴۶۱۱ متر مربع را شامل می شود. محلّه محمدآباد یکی از مرکز اصلی شهر است، که از سال ۱۳۵۲ با سکونت پراکنده ۱۰ الی ۲۰ خانوار در اطراف خیابان خاکی محمدآباد شکل گرفت. ساکنان اولیه آن مهاجرانی غیربومی بودند که از شهرهای اطراف یا اقوام کرد، لر و ترک برای کار بر روی کارگاه های آجرپزی و کارخانه ها به این محلّه وارد شدند. برخی نیز به دنبال رونق ساخت و ساز طی سال های دهه ۶۰ از ورامین به اینجا کوچ کردند. جمعیت این محلّه بر اساس آمارهای سرشماری مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵ معادل ۵۴۳۵۸ نفر برآورد شده است. که از این تعداد ۲۷۷۶۹ نفر آن را مرد و ۲۶۵۸۹ نفر آن را زنان تشکیل می دهند (Statistics Center

(of Iran, 2016). تعداد کل خانوار در این سال برابر با ۱۶۱۵۰ خانوار بوده است. نرخ رشد جمعیت برابر با ۱۲,۲۵ درصد بدست آمده است. بر پایه آمار سال ۱۳۹۰ رقمی معادل ۲۹۰۹ نفر مهاجر به محله محمدآباد وارد شده‌اند، که این میزان در سال ۱۳۹۵ به ۱۳۲۷ نفر کاهش پیدا کرده است. دلیل عمده آن مسائل اقتصادی شامل گرانی مسکن و گرانی زندگی در شهرها از یک سو و کاهش فرصت‌های اشتغال برای مهاجران از سوی دیگر بوده است. وضعیت شاغلین در بخش‌های عمده اقتصادی در محله محمدآباد به این صورت است که ۶۰ درصد از ساکنین در بخش صنعت و معدن به کار مشغول‌اند و ۳۲ درصد دیگر در بخش خدمات فعالیت می‌نمایند بخش کشاورزی تنها ۲ درصد از جمعیت رادر برمی‌گیرد. بر اساس مطالعات طرح تفصیلی شهرستان قرچک به ۳ منطقه برنامه‌ریزی، ۶ ناحیه و ۱۵ محله با توجه به الزامات حقوقی و هویتی شهرسازی تقسیم شده است. که از بین محلات نشان داده شده، محله ۱-۲-۱ مربوط به محله محمدآباد شهرستان قرچک می‌باشد.

شکل ۱. موقعیت محله مورد مطالعه در کشور، استان و شهرستان

Figure 1. Location of the studied neighborhood in the country, province and city
Source: Author, 2019

بررسی و تحلیل مهاجرت های روستایی و ارتباط آن با شکل گیری مشاغل غیررسمی با ... ۷

شکل ۲. تفکیک محلات در شهر قرچک و موقعیت محله محمدآباد

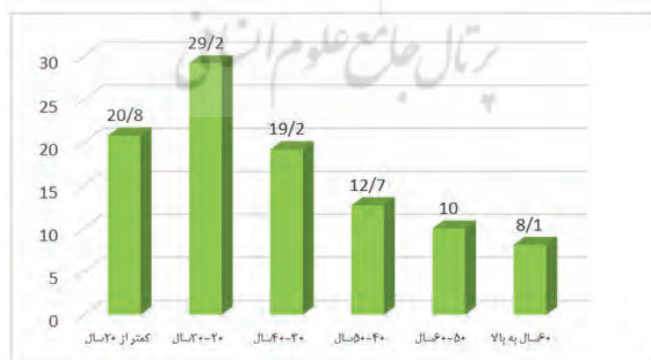
Figure 2. Separation of neighborhoods in Qarchak city and the location of Mohammad-Abad neighborhood
Source: Detailed plan of Qarchak city, 2015

یافته های تحقیق:

آمارهای توصیفی:

ویژگی های اجتماعی افراد پاسخ دهنده:

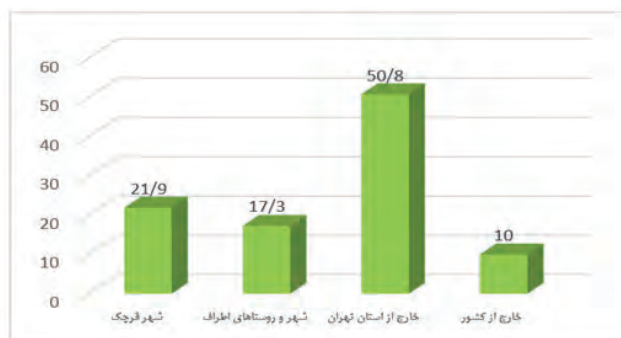
بر اساس اطلاعات بدست آمده از طریق پیمایش میدانی در محله محمدآباد، ویژگی های اجتماعی پاسخ گویان به شرح زیر بوده است. بیشتر پاسخ گویان با ۲۹٫۲ درصد در گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ ساله قرار داشته اند، از نظر جنسی ۹۶ درصد پاسخ گویان مرد می باشند که ۵۳ درصد آنها متأهل و از نظر بعد خانوار ۵۰ درصد از آنها دارای بعد خانوار ۴ الی ۵ نفره می باشند. که به لحاظ تحصیلات ۵۲ درصد دارای تحصیلات زیر دیپلم بوده اند. ۷۸ درصد از پاسخ گویان مهاجر بوده اند که ۶۹ درصد آنان دلیل مهاجرت خود را بیکاری و نبود درآمد اعلام کرده اند. ۲۴٫۷ درصد از پاسخ گویان در دوره ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ به این مکان مهاجرت کرده اند.

نمودار ۱. وضعیت سنی پاسخ گویان

chart 1. Age status of the respondents

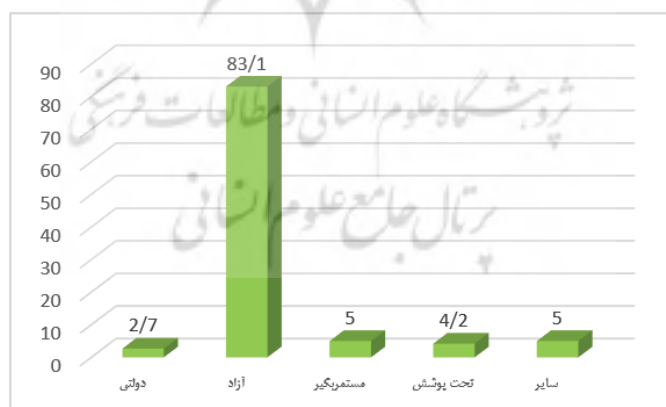
(Source: Research Finding, 2019)

نمودار ۲. وضعیت محل تولد پاسخ‌گویان
 chart 2. The state of the respondents' place of birth
 (Source: Research finding, 2019)

ویژگی‌های اقتصادی پاسخ‌گویان:

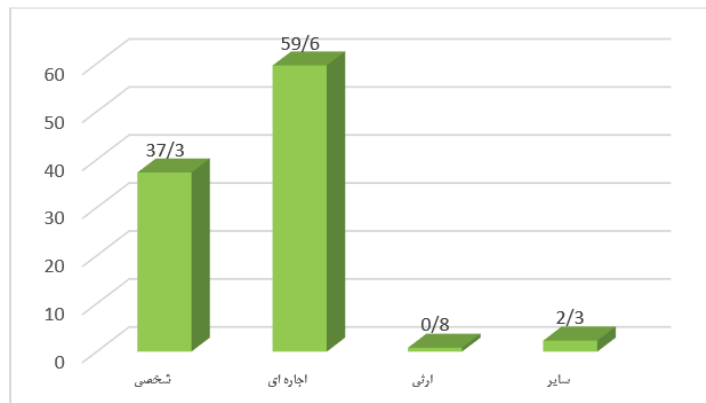
بر اساس نتایج بدست آمده در محله محمدآباد، عمده ویژگی‌های اقتصادی پاسخ‌گویان به شرح زیر بوده است: از نظر اشتغال ۸۳،۱ درصد از پاسخ‌گویان تنها یک شغل داشته و زمینه اصلی شغل آنان آزاد و دستفروشی بوده است. که ۵۹،۲ درصد از آنها به صورت دائم در این زمینه به فعالیت مشغول می‌باشند. از نظر سطح و میزان درآمد ۷۶،۲ درصد پاسخ‌گویان دارای درآمد ماهیانه یک تا دو میلیون تومان در ماه می‌باشند. و از این تعداد ۵۹،۶ درصد اجاره‌نشین هستند.

نمودار ۳. وضعیت شغل پاسخ‌گویان
 chart 3. The job status of the respondents
 (Source: Research finding, 2019)

پ بررسی و تحلیل مهاجرت های روستایی و ارتباط آن با شکل گیری مشاغل غیررسمی پا... ۹

نمودار ۴. وضعیت مالکیت مسکونی پاسخ‌گویان

Chart 4. Residential property status of the respondents
(Source: Research finding, 2019)

آمارهای استنباطی:

در این بخش به نتایج استنباطی و تحلیل آزمون داده‌ها و پاسخ به سوالات می‌پردازیم. برای اجرای روشهای آماری و محاسبه آماره آزمون مناسب و استنتاج منطقی درباره سوالات پژوهش مهمترین عمل قبل از هر اقدامی، انتخاب روش آماری مناسب برای پژوهش است. ابتدا برای مشخص شدن آزمون‌های نرمال و غیرنرمال، از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شده است. جهت بررسی متغیرها اگر سطح معناداری این آزمون از مقدار خطای $0,05$ کمتر باشد، نشان از غیرنرمال بودن و اگر سطح معناداری آزمون از $0,05$ بیشتر باشد، نشان از نرمال بودن داده‌های آن متغیر می‌باشد. در آزمون کلموگروف اسمیرنوف فرضیات به شرح زیر می‌باشد:

توزیع داده‌ها نرمال است: H_0
توزیع داده‌ها نرمال نیست: H_1

همانطور که در جدول شماره (۱) مشاهده می‌شود، سطح معناداری آزمون برای تمامی متغیرها کمتر از $0,05$ بدست آمده است که نشان دهنده توزیع غیر نرمال داده‌ها می‌باشد. بر این اساس برای سوالات پژوهش باید از آزمون‌های ناپارامتریک استفاده شود.

جدول ۱. نتایج نرمال بودن متغیرهای موجود در پژوهش

Table 1. The results of the normality of the variables in the research

نتیجه	آزمون کلموگروف اسمیرنوف		متغیرهای تحقیق
	سطح معناداری	مقدار آماره	
غیر نرمال	0.00	0.089	شکل‌گیری مشاغل غیررسمی
غیر نرمال	0.01	0.065	ابعاد اقتصادی
غیر نرمال	0.00	0.385	وضعیت اشتغال
غیر نرمال	0.00	0.235	وضعیت درآمد
غیر نرمال	0.00	0.318	وضعیت تحصیلات
غیر نرمال	0.00	0.322	مالکیت مسکن
غیر نرمال	0.00	0.455	مالکیت وسیله نقلیه

Source: Research Finding, 2019

در ارتباط با سوال وضعیت مهاجرت‌های روستایی در محدوده مطالعاتی چگونه است. بررسی‌های کتابخانه‌ای و مطالعاتی، آمار و ارقام کشوری و استانی و پیمایش‌های میدانی نشان داد که علی‌رغم مشکلات موجود در مراکز شهری چون گرانی مسکن، گرانی اجاره مسکن، پایین بودن درآمد، کاهش فرصت‌های شغلی و ... که منجر به کاهش نرخ مهاجرت از مناطق روستایی به شهرها می‌شود. به گونه‌ای که بر اساس آمار سال ۱۳۹۰ در جدول شماره (۲) رقمی معادل ۲۹۰۹ نفر مهاجر به محله محمدآباد وارد شده‌اند که این میزان در سال ۱۳۹۵ به ۱۳۲۷ نفر کاهش پیدا کرده است. اما بررسی‌های میدانی محقق حاکی از آن است که این روند متوقف نشده و ادامه‌دار خواهد بود.

جدول ۲. مهاجران وارد شده به محله محمدآباد شهر قرچک از سال ۱۳۹۰-۱۳۹۵

Table 2. Immigrants who arrived in Mohammad Abad neighborhood of Qarchak city since 2011-2016

نام محله	تعداد مهاجران وارد شده			نسبت مهاجران وارد شده		
	مرد	زن	کل	مرد	زن	کل
محمدآباد	1485	1424	2909	9.64	9.66	9.65
	کل مهاجرین وارد شده به محله در سال ۱۳۹۵			1327		

Source: General Census of Population and Housing in 2011 and 2016

جدول شماره ۳- نتایج آزمون ناپارامتریک کولمگروف اسمیرنوف که معادل آزمون تی تک‌نمونه ای می‌باشد در ارتباط با وضعیت مهاجران در بخش غیررسمی از نظر اقتصادی سنجیده شده است. جدول زیر نشان می‌دهد که میانگین بیشتر گویه‌ها به طور معناداری دارای تفاوت با حد متوسط بیشتر می‌باشند. که این موضوع وضعیت مطلوب مهاجران روستایی را نشان می‌دهد. این مسئله گویای آن است که شرایط زندگی در قبل از فعالیت دستفروشی برای مهاجران بسیار سخت و مشکل بوده است که در مقایسه با شرایط کنونی آن را مطلوب فرض می‌نمایند در حالی که بر اساس استانداردهای کیفیت زندگی قطعاً وضع موجود بایستی ارتقا پیدا نماید.

جدول ۳. نتایج وضعیت شاغلین بخش غیررسمی از نظر اقتصادی

Table 3. The results of the status of informal sector workers from an economic point of view

گویه های شکل گیری مشاغل غیررسمی	تعداد	میانگین	انحراف معیار	sig	نتایج
مشاغل غیررسمی دارای درآمد مناسبی است؟	260	3.12	1.163	0.000	میانگین از حد متوسط بیشتر
از داشتن این شغل و کسب درآمد از آن احساس رضایت دارید؟	260	3.19	1.279	0.000	میانگین از حد متوسط بیشتر
تا چه حد خوشبین هستید که این شغل می تواند در آینده باعث پیشرفت شما شود؟	260	3.32	1.343	0.000	میانگین از حد متوسط بیشتر
تا چه حد شما از جا و مکانی که کسب درآمد می کنید رضایت دارید؟	260	2.87	1.234	0.000	میانگین از حد متوسط کمتر
تا چه حد از وضعیت دخل و خرج خانوادتان راضی هستید؟	260	3.16	1.284	0.000	میانگین از حد متوسط بیشتر
این شغل را به داشتن شغل های دیگر در ارگان های دولتی ترجیح می دهید؟	260	3.58	1.369	0.000	میانگین از حد متوسط بیشتر
تا چه حد مایل هستید این چنین شغل هایی را به دوستان و آشنایانتان پیشنهاد کنید؟	260	3.67	1.306	0.000	میانگین از حد متوسط بیشتر
اگر تحصیلات بالاتری داشتید بازهم این شغل را انتخاب می کردید؟	260	2.70	1.337	0.000	میانگین از حد متوسط کمتر
میانگین کل	260	2.04	0.542	0.000	میانگین از حد متوسط کمتر

Source: Research Finding, 2019

جدول شماره (۴) آزمون من ویتنی در رابطه با دلیل روی آوردن به مشاغل غیررسمی بین مهاجران و ساکنان متفاوت می باشد. را نشان می دهد. میانگین رتبه ای این آزمون برای ساکنان شهر ۱۲۷,۲۷ و برای مهاجران ۱۳۰,۷۷ بدست آمده است. همان طور که در آزمون من ویتنی مشاهده می گردد. مقدار sig برابر با ۰,۷۵۵ درصد بدست آمده است. در نتیجه می توان گفت که تفاوت معناداری در شکل گیری مشاغل غیررسمی در دو گروه ساکنان و مهاجران وجود ندارد. بنابراین دلیلی برای روی آوردن به مشاغل غیررسمی در بین مهاجران و ساکنان مشاهده نمی شود.

جدول ۴. دلیل روی آوردن به مشاغل غیررسمی بین مهاجران و ساکنان

Table 4. Reasons for turning to informal jobs among immigrants and residents

متغیر وابسته	محل تولد	میانگین رتبه ای	آزمون من ویتنی	p-value
			آماره آزمون	
شکل گیری مشاغل غیررسمی	ساکنان	127.27	-0.312	0.755
	مهاجران	130.77		

Source: Research Finding, 2019

در خصوص سوال سوم تحقیق، اینکه چه رابطه ای بین مهاجرت های روستایی و شکل گیری مشاغل غیررسمی در محدوده مطالعاتی از ابعاد اقتصادی وجود دارد. رابطه مهاجران روستایی و شکل گیری مشاغل غیررسمی را بر اساس اشتغال، درآمد، تحصیلات و مالکیت سنجیده شد است. که به ذکر و تحلیل هر کدام پرداخته می شود.

مرحله اول: رابطه بین مهاجران روستایی و شکل گیری مشاغل غیررسمی از نظر اشتغال

برای پاسخ این سوال از آزمون کروسکال والیس استفاده شده است. در جدول کروسکال والیس مقدار sig بیشتر از ۰,۰۵ درصد است. بنابراین تفاوت معنی داری در بین گروه ها وجود ندارد. در پژوهش میدانی به عمل آمده از پاسخ گویان، تعداد

افرادی که پاسخ‌گو به سوالات بوده تعدادی از مهاجرین را مهاجران خارج از کشور (افغانی‌ها)، خارج از استان تهران که از شهرستان‌های نقاط مختلف که ساکن روستا، یا اینکه روستایی نبوده‌اند، به این شهر مهاجرت کرده‌اند. و تعدادی هم ساکن شهر قرچک می‌باشند. از آنجایی که ملاک مهاجران روستایی بود. به همین دلیل ارتباطی بین مهاجران روستایی و شکل‌گیری مشاغل غیررسمی از لحاظ اشتغال مشاهده نگردید.

جدول ۵. Kruskal-Wallis Test

Table 5. Kruskal-Wallis Test

متغیر وابسته	نوع شغل	فراواتی	میانگین رتبه ای	sig
	دولتی	7	146.57	
	آزاد	216	128.28	
شکل‌گیری مشاغل غیررسمی	مستمری بگير	13	155.27	0.315
	تحت پوش	11	104.55	
	سایر	13	155.92	

Source: Research Finding, 2019

مرحله دوم: رابطه بین مهاجران روستایی و شکل‌گیری مشاغل غیررسمی از نظر درآمد برای این سوال طبق جدول شماره (۶) از روش همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. رابطه معناداری بین وضعیت درآمد مهاجران و شکل‌گیری مشاغل غیررسمی در محدوده مطالعاتی مشاهده نمی‌شود.

جدول ۶. Spearman test

Table 6. Spearman test

متغیر مستقل	متغیر وابسته	تعداد نمونه	ضریب همبستگی	سطح معناداری
درآمد	شکل‌گیری مشاغل غیررسمی	260	-0.24	0.700

Source: Research Finding, 2019

مرحله سوم: وضعیت تحصیلات مهاجران و شکل‌گیری مشاغل غیررسمی در محدوده مطالعاتی در جدول شماره (۷) وضعیت تحصیلات مهاجران و شکل‌گیری مشاغل غیررسمی در محدوده مطالعاتی از طریق آزمون اسپیرمن بررسی گردید. و مشاهده شد که رابطه معناداری بین آنها وجود دارد.

جدول ۷. Spearman test

Table 7. Spearman test

متغیر مستقل	متغیر وابسته	تعداد نمونه	ضریب همبستگی	سطح معناداری
تحصیلات	شکل گیری مشاغل غیررسمی	260	0.22	0.000

Source: Research Finding, 2019

مرحله چهارم: وضعیت مهاجران و شکل گیری مشاغل غیررسمی از نظر مالکیت (مسکن و وسیله نقلیه) برای پاسخ به این سوال از آزمون کروسکال وایس استفاده شده است. نتایج در دو بخش مالکیت (مسکن و وسیله نقلیه) به شرح زیر می باشد:

در جدول شماره (۸) آزمون کروسکال وایس بدست آمده برای مالکیت مسکن از سطح معناداری ۰,۰۵ بزرگتر است. بنابراین تفاوت معنی داری در بین گروه ها وجود ندارد. در نتیجه رابطه معناداری بین مالکیت مسکن مهاجران با شکل گیری مشاغل غیررسمی وجود ندارد.

جدول ۸. Kruskal-Wallis Test

Table 8. Kruskal-Wallis Test

متغیر وابسته	مالکیت مسکن	فراوانی	میانگین رتبه ای	sig
شکل گیری مشاغل غیررسمی	شخصی	97	137.05	0.085
	اجاره ای	153	124.23	
	ارثی	2	39.75	
	سایر موارد	6	171.83	

Source: Research Finding, 2019

مالکیت وسیله نقلیه:

در جدول شماره (۹) آزمون کروسکال وایس بدست آمده برای مالکیت وسیله نقلیه از سطح معناداری ۰,۰۵ بزرگتر است. بنابراین تفاوت معنی داری در بین گروه ها وجود ندارد. در نتیجه رابطه معناداری بین مالکیت وسیله نقلیه مهاجران با شکل گیری مشاغل غیررسمی وجود ندارد.

جدول ۹. Kruskal-Wallis Test

Table 9. Kruskal-Wallis Test

متغیر وابسته	مالکیت وسیله نقلیه	فراوانی	میانگین رتبه‌ای	sig
	موتور سیکلت	28	114.38	
	خودروسوار	25	166.30	
شکل‌گیری مشاغل غیررسمی	وانت	11	141.05	0.084
	سایر وسایل نقلیه	3	164.50	
	هیچکدام	193	127.07	

Source: Research Finding, 2019

همچنین در رابطه با سوال چهارم روش‌های ساماندهی بخش غیررسمی در محدوده مطالعاتی کدام است؟ این روش‌ها به تفصیل در بخش پیشنهادات تحقیق اشاره شده است که بطور خلاصه عبارتند از تلاش برای تبدیل فعالیت‌های مربوط به بخش غیررسمی در شهرها به فعالیت‌های بخش رسمی، تحقق بیمه مالیات و ... در زمینه این فعالیت‌ها، کوشش در راستای کاهش تعداد شاغلین این بخش از طریق فعال کردن بخش‌های دیگر اقتصادی در شهر مثل توریسم و گردشگری شهری، تدوین قوانین و ضوابط مناسب برای بخش غیررسمی و نظام‌مند کردن فعالیت این بخش، جلب مشارکت مردم در مقوله ساماندهی فعالیت‌های بخش غیررسمی و ایجاد اتحادیه‌های قانونی برای فعالیت‌های مذکور پس از قانون‌مند کردن آنان می‌باشد

نتیجه‌گیری و دست‌آوردهای پژوهشی:

شواهد موجود نشان می‌دهد که مهاجرت داخلی در کشورها، برای توسعه و تغییر اجتماعی مفید است. به طوری که مهاجرت اگر با برنامه ریزی صورت گیرد. به انتقال و نوسازی جمعیتی و به تنوع منابع درآمد خانواده کمک می‌کند و باعث انتقال پول بین کارگران مهاجر و اعضای خانواده آنها می‌شود. و همچنین نابرابری درآمد را در روستاهای مبدا کاهش می‌دهند. در پژوهش حاضر بر اساس آزمون کولمگروف اسمیرنوف، بیشتر داده‌ها دارای توزیع غیر نرمال می‌باشند. بر این اساس برای سوالات پژوهش از آزمون‌های ناپارامتریک استفاده گردید. و نتایج آزمون ناپارامتریک کولمگروف اسمیرنوف که معادل آزمون تی تک‌نمونه ای می‌باشد. در ارتباط با وضعیت مهاجران در بخش غیررسمی از نظر اقتصادی سنجیده شده است. که این موضوع وضعیت مطلوب مهاجران روستایی را نشان می‌دهد. این مسئله گویای آن است که شرایط زندگی در قبل از فعالیت دستفروشی برای مهاجران بسیار سخت و مشکل بوده است که در مقایسه با شرایط کنونی آن را مطلوب فرض می‌نمایند. در حالی که بر اساس استانداردهای کیفیت زندگی قطعاً وضع موجود بایستی ارتقا پیدا نماید. آزمون من‌ویتنی در رابطه با دلیل روی آوردن به مشاغل غیررسمی برای مهاجران و ساکنان نشان داد که تفاوت معناداری در بین آنها وجود ندارد. از آزمون کروسکال‌والیس برای رابطه بین مهاجران روستایی و شکل‌گیری مشاغل غیررسمی از نظر اشتغال استفاده شد. از آنجایی که ملاک مهاجران روستایی بود. به همین دلیل ارتباطی بین مهاجران روستایی و شکل‌گیری مشاغل غیررسمی از لحاظ اشتغال مشاهده نگردید. آزمون همبستگی اسپیرمن در خصوص رابطه درآمد بین مهاجران

روستایی و شکل گیری مشاغل غیررسمی بررسی و نشان داد که رابطه معناداری در بین آنها وجود ندارد. وضعیت تحصیلات مهاجران و شکل گیری مشاغل غیررسمی در محدوده مطالعاتی از طریق آزمون اسپیرمن بررسی گردید. و مشاهده شد که رابطه معناداری بین آنها وجود دارد. همچنین مالکیت (مسکن و وسیله نقلیه) مهاجران از طریق آزمون کروسکال والیس مشخص گردید که رابطه معناداری در بین آنها وجود ندارد. نتایج تحقیق حاکی از آن است. بیکاری و نبود امکانات در روستاها از یک سو و جاذبه های زندگی شهری باعث شده که بسیاری از افراد روستایی تصمیم به مهاجرت گرفته و برای پیدا کردن کار در شهر قرچک، یکی از شهرهای استان تهران ساکن شوند. این افراد به دلیل نداشتن تخصص و مهارت موفق به یافتن شغل مناسب نشده و باعث شده که در بخش غیررسمی به کار مشغول شوند. طبق پژوهش میدانی انجام شده در محله محمدآباد شهر قرچک در حال حاضر حدود ۳۰۰ دست فروش در بخش غیررسمی مشغول به فعالیت می باشند. متأسفانه به دلیل بیکاری و نبود فرصت شغلی تعداد این افراد رو به افزایش است. که خود ایجادکننده مشکل اجتماعی در میان دستفروشان شده است. یکی از نگرانی های عمده این افراد حضور شهرداری در محل کار آنان است که دردسرهایی خاصی را برای آنان به همراه دارد به گونه ای که بساط آنها را جمع کرده و اجازه فعالیت به آنان نمی دهند و کالاهای ضبط شده آنان به ایشان عودت داده نمی شود. و عودت کالا تنها طی مراجعه به شهرداری و پرداخت مبلغی پول امکان پذیر است. بیشتر این افراد خواستار حمایت از طرف دولت و شهرداری بوده اند و می خواهند که با در اختیار گذاشتن تنها گوشه ای از خیابان فعالیت داشته تا بیکار نمانند. لازم به ذکر است که فعالیت این گروه شغلی برای مردم این منفعت را دارد که می توانند کالای با قیمت پایین خریداری نمایند. حذف این افراد در مراکز شهری بیکاری بدنبال خواهد آورد و از طرف دیگر ارائه کالا با قیمت مناسب تر برای طبقه پایین و متوسط جامعه را دچار مشکل خواهد نمود. به نظر می رسد که بر اساس برنامه ریزی مناسب می توان در جستجوی راهکارهای مناسبی برآمد که شکل قانونی به این فعالیت در مراکز شهری بدهد. که هم فرد و هم جامعه از منافع آن بهره مند شوند. برای مثال در بعضی از کشورهای همسایه ما برای تمامی روزهای هفته بازارهای محلی دارند که تحت نظر شهرداری و دولت افراد در این بازارها فعالیت می کنند و منافع این فعالیت اقتصادی به کل جامعه برمی گردد. لازم به ذکر است که نتایج حاصل از این تحقیق با نتایج بدست آمده از تحقیقات هم سو و مشابه همخوانی قابل توجهی دارد به گونه ای که در پژوهش انجام شده توسط صدرموسوی و همکاران به این نتیجه رسیدند که فقدان سرمایه کافی و تحصیلات مناسب سبب افزایش شاغلان بخش اقتصاد غیررسمی شهر شده و مهاجرت های روستا- شهری نقش به سزایی در گسترش این بخش را دارند (Sadr Mousavi et al, 2016:25). همچنین سالاروندیان و همکاران در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که دولت با دادن اختیاراتی به شهرداری و سازمان های مرتبط زمینه های تقویت و حمایت از مشاغل غیررسمی را می تواند فراهم نماید (Salarvandian et al, 2016:158). مشفق و یاراحمدی نیز در مقاله خود به این نتیجه دست یافتند که عموماً کارگران بخش غیررسمی از استان های کمتر توسعه یافته به تهران مهاجرت نموده و از نظر رضایت شغلی و رضایت از زندگی در مقصد در سطح پایینی قرار دارند (Mushfaq and

(Yar Ahmadi, 2007: 150). ویسیان و همکاران در مقاله‌ای خود به این نتیجه رسیدند که بخش غیررسمی شامل فعالیت‌های درآمدزایی هستند که از مقررات حمایتی قانون کار و قانون تأمین اجتماعی محروم هستند و در برابر حوادث شغلی، بیماری، از کارافتادگی و سایر موقعیت‌های اجتماعی بی‌سرنوشت هستند. از آنجایی که امکان حذف این گونه مشاغل وجود ندارد و نمی‌توان آنها را به حال خود رها نمود لازم است این بخش مورد توجه جدی مسئولان قرار گیرد (Visian et al, 2015: 121). تیمالسینا که به بررسی و روند مهاجرت‌های روستا-شهری پرداخت به این نتیجه رسید بخش غیررسمی با مهاجرت‌های روستایی افزایش می‌یابد و خیابان‌ها می‌توانند فرصتی برای مهاجران روستایی برای ایجاد یک زندگی شهری محسوب شوند (Timalsina, 2007: 111). آرگوت در پژوهش خود به این نتیجه دست یافت که هزینه‌های کسب و کار بالا و اقتصاد غیررسمی ناشی از قوانین و مقررات ناقص و ناپایدار است و تنها مداخلات در سطح کلان می‌تواند بخش غیررسمی را ساماندهی نماید. (Argote, 2005: 14) چرچیل و سایبا به این نتیجه رسیدند رکود اقتصادی باعث می‌شود مهاجران غیر ماهر به بخش غیررسمی کشیده شوند و این یک ابزار سیاسی برای کاهش فقر در بین مهاجران است (Churchill & Sabia 2019: 276) نتایج و داده‌های این تحقیق می‌تواند مورد استفاده برنامه‌ریزان و مدیران مربوطه هم در سطح کلان و هم در سطح خرد و اجرایی قرار گیرد. به این مفهوم که اگر سیاست و برنامه کنترل مهاجرت‌های روستایی است. مساله درآمدزایی و ایجاد اشتغال محوریت اصلی و عمده برنامه‌ریزی روستایی باشد و اگر سیاست ساماندهی کالبدی فضایی شهرها مد نظر است نظامند کردن بخش غیررسمی که در اقتصاد شهری نقشی ندارند می‌تواند بطور جدیت دنبال شود تا منافع حاصل از آن هم به شاغلین این بخش و هم به اقتصاد شهری کمک نماید. بدیهی است که این مساله تشخیص داده شود که مشکل ریشه‌ای و اصلی کدام است و برای آن چاره‌اندیشی گردد مقوله بسیار مهمی در نظام برنامه‌ریزی و مدیریت خواهد بود.

بر پایه آنچه که گفته شد موارد زیر به عنوان پیشنهاد توصیه می‌گردد.

- تبدیل فعالیت‌های مربوط به بخش غیررسمی در شهرها به فعالیت‌های بخش رسمی از طریق قانونمند کردن فعالیت‌های مذکور، مرتبط ساختن این فعالیت‌ها با مساله بیمه، مالیات، تأمین اجتماعی و ... بر اساس این رویکرد که این بخش تبدیل به یک کارکرد قانونی در مراکز شهری شود.

- تلاش در جهت ایجاد شغل و اشتغال در مناطق شهری از طریق فعال کردن ظرفیت‌های بالقوه مراکز شهری از جمله توسعه گردشگری شهری و خارج کردن مردم شاغل در بخش غیررسمی و انتقال آنان به بخش رسمی شهر

- بازنگری در قوانین و مقررات مربوط به بخش غیررسمی در شهرها و تلاش در جهت تبدیل این فعالیت‌ها به بخش رسمی شهر

- جلب مشارکت مردم به عنوان سرمایه اجتماعی تأثیرگذار در ایجاد تغییرات و همکاری مشارکت مردم در فرایند تغییر هویت اشتغال غیررسمی به اشتغال رسمی

- حفظ زمینه اشتغال موجود این افراد از طریق ارتقا کیفیت کار، ارائه آموزش های کاربردی، ارائه کالاهای با کیفیت و قیمت مناسب و .... از طریق ایجاد اتحادیه های قانونی

- انجام اقداماتی در زمینه بهبود وضع موجود شاغلین در بخش فعالیت غیررسمی دستفروشی از طریق، تهیه کارت برای دستفروشان و نصب بر روی لباس که نشان دهنده احراز هویت آنها باشد، ایجاد شغل برای دستفروشان که سطح سواد بالاتری نسبت به سایرین دستفروشان که بی سواد و یا سطح سواد کمتری دارند، قانونی کردن و به رسمیت شناختن خیابان محل فعالیت دستفروشان از طریق، سنگ فرش کردن خیابان محمدآباد، انتقال خودروهای مسافرکش از این خیابان به خیابان شهدا و یا خیابان آیت الله مدنی، تبدیل این خیابان به پیاده راه برای امنیت بیشتر دستفروشان و شهروندان

References

- Aghamiri, H. Rahmani, b. 2018 The Impact of Rural Migration on Food Security with Emphasis on Water Resources (Case Study: Villages of Khansar County, Isfahan Province, Iranian Geographical Association Quarterly, Year 16 (59), 56-76
- Akbarpour, m. (2017). Rural migration networks in the metropolis of Karaj (Case study: Koohsar village-Hashtrood city). Regional Planning 7(27), 117-132
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=308989>
- Bohn, S., & Owens, E. G. (2012). Immigration and informal labor. Industrial Relations: A Journal of Economy and Society, 51(4): 845-873.
- Brøgger, D. (2019). Urban diaspora space: Rural-urban migration and the production of unequal urban spaces. Geoforum, 102, 97-105
- Bulutay, T., & Taştı, E. (2004). Informal sector in the Turkish labour market (No. 2004/22). Discussion Paper.
- Churchill, B. F., & Sabia, J. J. (2019). The Effects of Minimum Wages on Low-Skilled Immigrants' Wages, Employment, and Poverty. Industrial Relations: A Journal of Economy and Society, 58(2): 275-314.
- Eggenberger-Argote, N. (2005). Informal sector support and Poverty Reduction. Gerster Consulting, Richterswill, CH.
- Foltz, J., Guo, Y., & Yao, Y. (2020). Lineage networks, urban migration and income inequality: Evidence from rural China. Journal of Comparative Economics, 48(2), 465-482.
- General Census and Housing Population, 2016
- Jalalian, H. And Mohammadi Yeganeh, b. 2007. Analysis of Geographical Factors Affecting Rural Migration in Zanjan from 1976-1996, Geographical Research. 39(61), 89-99
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=68463>
- Jonasson, E. (2012). Government effectiveness and regional variation in informal employment. Journal of Development Studies, 48(4), 481-497.
- Kuhn, R. (2015). Internal Migration: Developing Countries.
- Mendola, M. (2017). International migration and informal social protection in rural Mozambique. Research in Economics, 71(2), 282-290.

- Mushfaq, M. Yar Ahmadi, A. 2007. Labor Migration, Employment in the Informal Labor Market and Its Vulnerability, Letter of the Iranian Demographic Association, 2(3),149-162
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=77099>
- Najafi, M. Zanganeh, Y. Salmani Moghadam, M. 2018. Investigation and analysis of the causes and motives of rural migration to Bojnourd city and the reasons for choosing the initial residence in the city, Quarterly Journal of New Research in Geographical Sciences, Architecture and Urban Planning, Summer 2018, p 233-246 (In Persian)
- Nastaran, M. Rabi'i, K. Abdul Khod, K. (2015). Analysis of factors affecting the focus of informal employment in the border town of baneh, Journal of Urban Studies, 4 (14), 91-101. (In Persian)
- Organizing informal settlements in Qarchak city.2015. Report of the fifth stage, Iran Urban Development and Improvement Organization, Ministry of Roads and Urban Development.106
- Renani, M., Mirzaie, M., Arbabian, S., & Vaez, L. (2009). Investigating the employment structure in the informal sector (Case study: Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad Province). The Journal of Economic Policy, 1(2), 1-36.
- Sadr Mousavi, m. Poor Mohammadi, m. Zafari, d. (2016). Investigating the role of rural migration in creating an informal sector; Case study of Tabriz metropolis. Journal of Urban Research and Planning, 7 (25), 23-42. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=274162>
- Salarvandian, F., and Hosseini, S., and Habibi, L., and Jafari Mehrabadi, M. (2016). The Role of Informal Jobs in Relieving Informal Housing (Case Study: Hesaramir Pakdasht). Economics and Urban Management, 4 (14), 137-157
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=299484>
- Selod, H., & Shilpi, F. (2021). Rural-urban migration in developing countries: Lessons from the literature. Regional Science and Urban Economics, 91, 103713.
- Shams Dini, A. Shakoor, A. Georgian, P. 2013. analysis of the subsistence status of rural migrants in cities (Case Study: Rostam 2-Rostam County). Environmental planning Spring. (20), 127-144
- Shohani, N, Shohani, M, Shohani, S. (2020). Analysis of the role of migration (village-city) in the formation and expansion of informal jobs in the city of Ilam. Scientific Quarterly of Ilam Culture, 20 (64.65), 120-149. doi: 10.22034 / farhang.2020.106813
- Timalsina, K. P. (2007). Rural urban migration and livelihood in the informal sector: A study of street vendors of Kathmandu Metropolitan City, Nepal (Master's thesis, Geografisk institutt).
- Visian, M, Mousavi, M, Rabbani, T, Ahmad Tozeh, V. (2015). An Analysis of the Status of Employees in the Informal Economy Sector (Case Study: Qorveh City). Geography and development of urban space, 2(1), -. doi: 10.22067/gusd.v2i1.20526
- Yavar Yasar, H. (2011). Investigation of the effects of rural housing loans on the process of rural-urban migration, a case study: Salehabad rural district of Hamadan province, M.A. thesis, geography and rural planning, University Zanjan.173
- Zamanyeh, S. 2018. The Impact of Rural Migration on the Social Inequality Production Market, New Humanities Research, Fall 2018, p. 17-28 (In Persian)

**Investigation and analysis of rural migrations and its relationship with the formation of informal jobs with an emphasis on economic dimensions
Case Study: Mohammad Abad- Qarchak-city**

Zahra Kolivand *

MA student of Department of Geography and urban planning, Faculty of Geography and Environmental Sciences, Hakim Sabzevari University, Khorasan Razavi, Iran

Mohammad Salmani Moghaddam

Professor Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Geography and Environmental Sciences, Hakim Sabzevari University, Razavi Khorasan, Iran

Mehdi Zanganeh

Professor Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Geography and Environmental Sciences, Hakim Sabzevari University, Razavi Khorasan, Iran

---

Abstract

Rural migration has shaped a wide range of problems for developing countries in different dimensions. One of the direct effects of unplanned migration from rural areas to cities in Iran is the formation of informal sectors in urban areas of the country. It is obvious that the formation of this sector is the direct result of rural migration along with the phenomenon of urban population growth, which is now one of the challenges of urban management in the country. The purpose of this study is to investigate the role of rural migrations in the formation of informal jobs with an emphasis on economic dimensions in Mohammadabad district in Qarchak city.

The current study was an applied and descriptive-analytical research. Data were collected by library and survey methods. In order to analyze the data single sample t-test, Mann-Whitney, Kruskal-Wallis and Spearman tests were used. According to Cochran's formula, the statistical population of the study is 168 sellers in Qarchak Mohammadabad district, which reached 260 to determine accuracy. The results of the research show that most of the employees in the informal sector are in the study area of rural immigrants. The status of informal sector workers was also economically desirable and there was a significant relationship between the educational status of immigrants and the formation of informal occupations in the study area. The results indicated that lack of proper employment, lack of expertise, and insufficient capital were the reasons for the expansion of the peddling business in the study area.

Keywords: rural migration, Informal section, economic dimension, Mohammadabad Qarchak

---

---

* (Corresponding Author) Zahra.kolivand32@gmail.com